

НАПРЯМ 1. ЕКОНОМІКА

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-622-8-1>

СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В ПЕРЕРОБНІЙ ПРОМИСЛОВOSTІ УКРАЇНИ: ЛОКАЛІЗАЦІЯ ВИРОБНИЦТВА АВТОКОМПОНЕНТІВ ЯК ФАКТОР ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ

Бондарчук Сергій Васильович

*аспірант кафедри адміністративного
менеджменту та альтернативних джерел енергії,
Вінницький національний аграрний університет
ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-6759-6363>*

Сучасний етап розвитку переробної промисловості України характеризується поступовим переходом від сировинної моделі до створення продукції з високою доданою вартістю, де особливе місце посідає сегмент виробництва автокомпонентів [1]. Локалізація таких потужностей є критично важливою для забезпечення економічної стійкості, оскільки дозволяє мінімізувати залежність від зовнішніх ланцюгів постачання та стимулює розвиток суміжних галузей машинобудування. Аналіз вітчизняного ринку свідчить про формування потужних виробничих кластерів, які об'єднують як великі індустріальні об'єкти, так і гнучкі малі підприємства, здатні швидко адаптуватися до потреб споживачів [2].

Одним з ключових гравців, варто згадати компанію «АТП авто партс» (АТР auto parts), яка є взірцем успішної локалізації у Вінниці, оскільки підприємство не просто перепродає запчастини, а здійснює повний цикл переробки полімерів та металів для виготовлення посиленних елементів підвіски, що користуються попитом по всій Україні через їхню адаптованість до складних дорожніх умов [3].

Якщо розглядати потужних виробників в масштабах країни, варто додати наступних гравців:

«Трібо» (Біла Церква), що є одним із провідних заводів переробної промисловості України, що спеціалізується на виробництві гальмівних колодок, накладок та ущільнювальних матеріалів, маючи власну сертифіковану лабораторію для випробувань за міжнародними стандартами [4].

«Гідросила» (Кропивницький), що є потужним промисловим об'єднанням, яке є одним із найбільших у Східній Європі виробників

гідравлічних силових машин та компонентів для гідросистем тракторів, автомобілів та дорожньо-будівельної техніки [5].

Для забезпечення розвитку цих підприємств держава впровадила систему стимулів, зокрема програму грантів на переробку «єРобота», що надає до 8 млн грн на модернізацію обладнання [6].

Паралельно діє програма пільгового кредитування «Доступні кредити 5-7-9%», яка сприяє залученню інвестицій у цифровізацію та енергоавтономність малих виробників [7].

В процесі дослідження нами систематизовані стратегічні пріоритети розвитку суб'єктів малого підприємництва у сфері виробництва автокомпонентів, (табл. 1).

Таблиця 1

**Стратегічні пріоритети розвитку
малих підприємств з виробництва автозапчастин**

Напрямок стратегічного пріоритету	Зміст та механізми реалізації пріоритету	Очікуваний вплив на економічну стійкість
1	2	3
Технологічна модернізація та цифровізація	Пріоритет передбачає повне оновлення верстатного парку шляхом переходу на цифрові системи числового програмного керування та впровадження технологій адитивного виробництва для швидкого прототипування деталей	Забезпечує високу точність виробництва та конкурентоспроможність продукції порівняно з імпортними аналогами при одночасному зниженні собівартості одиниці товару
Інституційна інтеграція та грантова підтримка	Суб'єкти малого підприємництва мають зосередитися на активній участі в державних та міжнародних програмах безповоротного фінансування для покриття витрат на закупівлю дорогого переробного обладнання	Дозволяє виробникам нарощувати капіталізацію без надмірного боргового навантаження та прискорює терміни окупності інвестиційних проєктів
Галузева кластеризація та кооперація	Формування локальних виробничих кластерів дозволяє малим підприємствам спільно використовувати дорогу інфраструктуру, таку як лабораторії контролю якості, термічні цехи або гальванічні лінії	Сприяє створенню замкнених циклів виробництва всередині регіону та посилює стійкість бізнесу через розподіл операційних ризиків між учасниками кластера
Стандартизація та сертифікація якості	Пріоритетним є впровадження систем менеджменту якості відповідно до міжнародних галузевих стандартів, що є обов'язковою умовою для входження у ланцюги постачання великих складальних підприємств.	Відкриває доступ до виконання замовлень за моделлю аутсорсингу для міжнародних брендів та значно підвищує експортний потенціал вітчизняної переробної продукції

Закінчення таблиці 1

1	2	3
Енергетична автономність та екологізація	Впровадження власних генеруючих потужностей на основі відновлюваних джерел енергії та систем енергоменеджменту є необхідним для забезпечення безперебійного циклу переробки в умовах нестабільності мереж	Гарантує стабільність виробничих процесів та виконання контрактних зобов'язань перед партнерами незалежно від зовнішніх енергетичних чинників
Розвиток інтелектуального капіталу	Стратегія передбачає постійне підвищення кваліфікації інженерно-технічного персоналу в сфері роботи з сучасним програмним забезпеченням для проєктування та експлуатації робототехніки	Створює кадровий резерв для інноваційного розвитку галузі та забезпечує високу якість інженерних рішень при розробці нових типів автокомпонентів

Джерело: авторська розробка

Отже, для малих виробників таких як «АТП авто партс» чи «Промгідравліка», поєднання кластерного підходу з грантовим фінансуванням є найбільш реалістичним шляхом до масштабування виробництва в сучасних умовах. Проведене дослідження дозволяє констатувати, що локалізація виробництва автокомпонентів суб'єктами малого підприємництва є стратегічним вектором розвитку переробної промисловості України, який безпосередньо впливає на рівень національної економічної стійкості.

Встановлено, що перехід від моделі дистрибуції до повного циклу переробки матеріалів (на прикладі досвіду вінницької компанії «АТП авто партс» (АТР auto parts)) дозволяє вітчизняним виробникам ефективно заповнювати ніші, що виникли внаслідок дефіциту імпорتنих комплектуючих та розриву глобальних логістичних ланцюгів.

Систематизація стратегічних пріоритетів свідчить, що ключовим фактором успіху для малих підприємств галузі є синергія технологічної модернізації (цифровізація та впровадження ЧПК) та активного використання інструментів державної інституційної підтримки, зокрема грантових програм «єРобота» та пільгового кредитування «5-7-9%». Реалізація запропонованих пріоритетів – від галузевої кластеризації до забезпечення енергетичної автономності – дозволить малим виробникам не лише підвищити якість продукції до міжнародних стандартів, а й інтегруватися в глобальні ланцюги створення доданої вартості, забезпечуючи сталий економічний розвиток аграрно-індустріальних регіонів та держави в цілому.

Список використаних джерел:

1. Про затвердження Національної економічної стратегії на період до 2030 року : Постанова Кабінету Міністрів України від 03 берез. 2021 р. № 179. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/179-2021-п> (дата звернення: 07.05.2026).

2. Локалізація виробництва як інструмент економічного відновлення України : аналіт. доп. / Нац. ін-т стратег. дослідж. Київ, 2024. 42 с.
3. Офіційний сайт компанії «АТП авто паркс». URL: <https://atp.vn.ua> (дата звернення: 07.05.2026).
4. ТОВ «Трібо»: інновації у виробництві гальмівних систем. *Промисловість України*. 2025. № 3. С. 12–15.
5. Офіційний сайт групи компаній «Гідросила». URL: <https://hydrosila.com> (дата звернення: 07.05.2026).
6. Про надання грантів на створення або розвиток переробних підприємств : Постанова Кабінету Міністрів України від 24 черв. 2022 р. № 739. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/739-2022-п> (дата звернення: 07.05.2026).
7. Державна програма «Доступні кредити 5-7-9%» : офіційний портал. URL: <https://5-7-9.gov.ua> (дата звернення: 07.05.2026).